

BUDILA-EXPRESS*

O nouă antologie din poezia lui Alexandru Mușina trebuie să fie nu numai un bun prilej de relectură a poeziei sale, ci mai ales să transmită, prin selecția și ordonarea poemelor, dorința de a reinnoi unghiul din care îl citim. Este ceea ce reușește pe deplin prezentul volum, *Budila-Express*, apărut în 2022 în colecția „Antologia unui autor” de la editura Știința din Chișinău, editat de Mircea V. Ciobanu, dintr-o perspectivă inedită față de celelalte două antologii precedente. Și cea alcătuită de poetul însuși, *Poeme alese* (1975-2000), publicată la Editura Aula în 2003, și cea a lui Radu Vancu, *Alexandru Mușina – Regele dimineții*, Cartier, 2016, urmează o ordine cronologică ascendentă, din dorința, mărturisită cel puțin de A.M., de a reconstitui dacă nu un anumit context, atunci cel puțin vârstele poeziei sale, apariția unor teme și note fundamentale.

Pornind din direcție opusă și profesând o lectură inversă, dinspre ultimele spre primele poeme, Mircea V. Ciobanu ne propune să urmărim traseul angoaselor poetului matur până în îndepărtata primă tinerețe, să descoperim cum ele își modifică intensitatea și, în consecință, liniile de forță ale poeziei mușiniene se nuanțează. Decupajul poetic propus acum ne amintește de perspectiva asupra literaturii construită de Ion Negoșescu, în care prezentul rescrie reprezentarea trecutului.

Astfel, Alexandru Mușina ni se revelează nu numai ca un poet al cotidianului, practicând o poezie biografică, – antologia conține poemul-cult *Budila-Express*, dar și poeme din *Album duminical* – ci și un poet care dezvoltă de-a lungul operei sale ideea precarității corpului, „Carnea și timpul, senzorul obosit” (*Budila-Express*). Între *Masca albastră* (*Teoria și practica literaturii*, 2012) – „Piramidele verzi din fereastră/ Mă vor primi-n ele când voi fi mult prea bătrân?/ De aur și albă mătase s-a vrut viața noastră,/ Roșu ca sângele, vânat ca fierea e micul stăpân// Care, pe față c-o mască de gelatină albastră,/ Numără rar secundele care ne mai rămân. (...) Iar miliardele de sclavi, celulele, ele așteaptă/ Doar semnul lui ca să plece, lăsând totul baltă.” și *Oda a X-a. Osmotica* (*Lucrurile pe care le-am văzut*, 1992) – „Nimic nu iese din plasa subțire-a atomilor,/ Nici măcar acest gând atât de amăgitor/ Încât se prăbușește în sine, nimic/ Nu arde dincolo de gardul sfios/ Al celulelor, nici măcar/ Corpul tău desenat pe rulouri fine de ametist.” asistăm la construirea unor linii fine de convergență ale centralității și fragilității corporale.

Punctul forte al antologiei îl constituie ultimele poeme publicate de Alexandru Mușina în 2012, preluate integral

din secțiunea „Practică” a volumului *Teoria și practica literaturii*, Editura Muzeul Literaturii Române. Prin decizia de a le repune în circulație într-un bloc compact, – Radu Vancu antologase și el 10 dintr-un total de 27 de poeme, dar selecția echilibrată din *Regele dimineții* (2016) îmblânzește disperarea și imaginarul violent –, editorul impune o dimensiune mai puțin clișeizată a poeziei mușiniene, cea a obsesiei biologice, a proceselor obscure petrecute într-un plan deopotrivă infracelular și supra-senzorial (dar nu neapărat rațional, ci într-un sens mai larg, spiritual). O spiritualitate văzută ca rest reflex al unor formule străvechi, pentru că ceea ce nu putem cunoaște până la capăt sau stăpâni sigur trebuie să aibă un zeu. Misterul conservat aici prin figuri ca „arheii celulelor”, „daimonii ficatului, splinei”, „micii zei ai vaselor sangvine”, „marii zei din meninge”, „micul stăpân” recuperează instanțe presupus transcendente ce ar trebui să guverneze cumva propriul trup, „un animal uriaș,/ un continent, o galaxie” (*Arhipelagul*), amenințat oricum de lichifieri succesive.

Copleșitoare este acum experiența agoniei și a spaimei coborâte la nivel celular, orientând atenția cititorului către percepția corporală a unor manifestări despotice ale biologicului care anihilează voința individului, mult invocata lui autonomie de subiect modern, rațional și îi descoperă un fundament nesigur, inform, cu echivalentul ales de poet, „gelatinos”. Reprezentarea corporală se modifică și ea, dinspre o viziune unitară deschizându-se spre pluralitate și multiplicitate, traducând imposibilitatea exercitării controlului asupra unui trup ca o „fedație străveche,/ Cu legi de neînțeles” (*Triptic de toamnă*). Cu amară ironie, căci, înrădăcinat în propria corporalitate, Mușina expune ridicolul proiectului modernității, falsele lui pretenții de control și stabilitate. Viața secretă a individului coborâtă la nivel infracelular ne spune că „trupul știe mai mult”, cu fraza crăciuniană deja consacrată, dar din poemele lui Alexandru Mușina lipsește ideea încrederii într-un sens bun, transrațional al corporalității și intuiției corporale. Biologicul este dător de angoase, incontrollabil, precar, necunoscut, substratul pe care se altoiesc viziuni întunecate, ca cele din *Casa de peste drum, Să nu adormi, Casa de pe colină*, atât de îndepărtate de poetica tranzitivă a cotidianului.

*Alexandru Mușina, *Budila-Express* (antologie), Editura Știința, Chișinău, 2022.

Drawing Hands